

Vrije ruimte

Brussels Academy

Eric Corijn & Geert Cochez

Goede wijn wordt niet alleen door wijnboeren beoordeeld, maar heeft ook 'amateurs', kenners in het gebruik, nodig. Zo ook heeft de wetenschap interactie met de samenleving nodig die zich niet beperkt tot wetenschappelijke publicaties en economische valorisatie. Vooral de sociale wetenschappen moeten zich ontwikkelen 'te midden de mensen'. In een kennismaatschappij wordt de sociale intelligentie een noodzakelijke partner in het onderzoek.

De wetenschap moet ook oog hebben voor een maatschappelijke agenda

Dat hebben de Brusselse universiteiten VUB, ULB en Fac St-Louis geleerd in hun samenwerking met de Staten-Generaal van Brussel. Dit Platform van de Civiele Maatschappij had als doel te komen tot een stedelijke visie voor Brussel. Input voor het debat werd geleverd door de academie in de vorm van thematische discussienota's. Het leidde tot een uiterst interessant debat, waar bijna 3000 mensen aan deelnamen en basisteksten 24.000 keer werden gedownload. Deze uitzonderlijke symbiose tussen onderzoek en maatschappelijk debat werd 'le nouveau mouvement Bruxellois' genoemd.

Uit die ervaring is in 2012 het Brussels Studies Institute (BSI) gegroeid waarin de drie Brusselse universiteiten hun onderzoekers uit verschillende disciplines die op één of andere wijze Brussel als onderwerp hadden samenbrachten. Het instituut heeft als doel om vragen uit het beleid en de samenleving om te zetten in onderzoeksprojecten en om die academische kennis ook beschikbaar en bruikbaar te maken voor die samenleving. Op goed twee jaar is het BSI een erkende spreekbuis geworden van het onderzoek over Brussel en een gesprekspartner voor de overheden en het middenveld.

En dan is er nu ook de Brussels Academy, die wordt gedragen door een aantal professoren emeriti. Het programma bestaat uit meervoudige lessenreeksen, workshops, stadswandelingen en excursies, waar in de toekomst masterclasses voor een groot publiek, technische seminaries, korte audits van stedelijke activiteiten, vormingspakketten op maat, uitzendingen op de sociale media zullen bijkomen. De werking van de Brussels Academy beoogt meer te zijn dan de nogal paternalistische en meestal belerende occasionele 'maatschappelijke dienstverlening' vanuit

de universiteit. Het gaat er om de academische kennis te confronteren met de ervaringen van actieve burgers, te testen op maatschappelijke bruikbaarheid. Daarnaast worden activisten en geïnteresseerden aangezet tot een kritisch onderzoek van bronnen en opinies, zodat ze kunnen loskomen van de heersende publieke opinie of de bias van de eigen werking.

Deze ervaringen blijven nog steeds beperkt. En dus verloopt een dergelijke praktijk van kennisdeling en uitwisseling niet zonder moeilijkheden. Enerzijds heeft de wetenschap haar standaarden en criteria en anderzijds wil de praktijk snel tot bruikbare inzichten komen. De ene pool heeft wel wat te leren over maatschappelijke relevantie, terwijl de andere meer tijd moet nemen voor onderzoek en analyse. Maar het creëert wel een permanente interface tussen de onderzoeksweld en de civiele maatschappij.

Het is zaak kennis, kennisproductie en kennisverspreiding een plaats te geven in de coproductie van stad. Maar dan, en dat is andere koek, wordt de volgende stap ongetwijfeld het openbreken van het wetenschapsbedrijf zelf – vooral inzake de interne mechanismen waarmee goede wetenschap wordt opgezet – gefinancierd en beoordeeld. Het gaat er uiteindelijk om mechanismen te vinden waarbij niet alleen financiers van allerlei slag de onderzoeksprioriteiten beïnvloeden, maar er ook een civiele component in het beleid wordt gestopt. Die kan er niet komen via een klassieke verhouding met opdrachtgevers, maar vergt een samenwerking als coproductanten. De wetenschap moet dan bereid zijn om verder te gaan dan een analyse van de 'objectieve werkelijkheid' en ook oog hebben voor synthese, normering en ontwerpend onderzoek, kortom voor een maatschappelijke agenda. En de civiele maatschappij en de overheid moeten dan anders omgaan met kennis en bereid zijn hun handelen te onderwerpen aan voorafgaand kritisch onderzoek. Een andere wetenschap is zeker mogelijk, maar ze zoekt naar een geschikte institutionele vormgeving. Of de universiteit daartoe een aanzet wil geven blijft een open vraag. Stellen we ons even voor dat de 90.000 studenten aan de 37 hogere onderwijsinstellingen in Brussel, die met hun 17.000 docenten en onderzoekers een academische gemeenschap van ruim 110.000 mensen vormen, in hun manier van werken met de stedelijke samenlevingsopbouw worden verbonden. Tot zolang is het goed dat initiatieven zoals Brussels Academy in alle zelfstandigheid een eigen dynamiek kunnen ontwikkelen en de grenzen aftasten.

Meer weten? Kijk op brusselsacademy.be.